

TEKST: dr. sc. Darko Huljenić
FOTO: iz Ericssonove arhive

eura u ICT infrastrukturu od čega je najveći dio namijenjen širokopojasnom pristupu. U razdoblju od 2014. – 2020. godine planirano je 9,3 milijardi eura za akciju povezivanja europskog prostora s ciljem prvenstvenog ulaganja u projekte širokopojasnog pristupa i uslužne infrastrukture. Za zajednicu EU-27 tržište širokopojasnog pristupa nije još zrelo tržište i predstavlja čitav niz izazova da se taj prostor realizira. Širokopojasne mreže s fiksnim pristupom su na razini EU dostupne za 91,5% populacije, u ruralnim područjima to je na razini 82,8% u cijelosti, no neke zemlje kao Bugarska, Slovačka, Poljska, Rumunjska i Cipar su na razini ispod 60% (Bugarska čak ispod 20%). EU je spremna uložiti 13,6 milijardi eura u sljedećih pet godina da se ta slika popravi i dosegne pristup od 2Mbit/s.

Početak ove godine je u EU bilo oko 133 milijuna fiksnih i 36 milijuna pokretnih širokopojasnih pretplatnika. Oko 70% vlasnika kuća ima dostupnost do interneta, a 61% ih ima žični ili bežični širokopojasni priključak. Istočni dio zemalja EU tu znatno zaostaje za sjevernim i središnjim

UNIVERZALNA USLUGA ZA ELEKTRONIČKU KOMUNIKACIJU

Osnovno pravo na elektroničku komunikaciju je postalo sastavni dio EU regulative od početka 90-tih godina prošlog stoljeća kada je uvedena liberalizacija tržišta telekomunikacijskih usluga. Temeljem toga pristupa definirana je univerzalna usluga za elektroničku komunikaciju koja treba osigurati da svatko ima pravo tražiti i dobiti takvu uslugu da se na taj način osigura da su svi uključeni u komunikacijski prostor bez obzira žive li u udaljenim područjima, imaju li male prihode ili nekakvu životnu poteškoću.

KONTROLA PRIMJENE

EU je usvojila odgovarajuću direktivu (USD 2002/22/EC – OJ L 108, 24.2.2002.) kao i odgovarajuće mehanizme za kontrolu primjene. Na nivou EU članica postoje tri modela kompenzacije pružanja usluge sa svrhom izbjegavanja financijskih gubitaka za pružatelja usluge i to kroz sektorsko financiranje, mješavinom

sektorskog i javnog ili isključivo kroz javno financiranje. Navedeni akt od 2002. godine je u definiciju univerzalne usluge za e-komunikaciju uveo i nužno osiguravanje „funkcionalnog pristupa internetu“ bez naglašavanja radi li se o osnovnom ili širokopojasnom pristupu internetu. Kategorizacija pristupa je ostavljena nacionalnim regulatorima. Do danas su Finska, Španjolska i Malta u svojim nacionalnim regulativama definirale da to treba biti širokopojasni pristup.

Tijekom ove godine provedena je analiza mogu li se kontrolni mehanizmi za provedbu univerzalne usluge za e-komunikaciju okrenuti u proaktivnu mjeru/alat kroz koju bi se ostvario cilj „širokopojasni internet za sve“ u okviru periodičke provjere dosega univerzalne usluge na razini EU. Takva proaktivna mjera bi mogla izazvati vrlo pozitivne efekte kako za industriju tako i za krajnje korisnike.

RAZNOLIKI PODACI

U razdoblju od 2007. do 2013. godine na razini EU uloženo je 2,3 milijarde

EU zemljama. Najrazvijenija zemlja u dostupnosti širokopojasnog pristupa do doma je Island s 86%, a najlošija je Rumunjska s 26%. Hrvatska se nalazi u rangu Slovačke i Italije s 50%. U prosjeku 95% populacije EU pokriveno je mobilnim širokopojasnim pristupom, a penetracija mobilnih korisnika je krajem prošle godine bila na razini 124,2%. Generalno gledano, tržište u kojem se osigurava univerzalna usluga za e-komunikaciju nije jednako razvijeno na razini zemalja članica.

Osnovni koncept univerzalne usluge za e-komunikacije neće se za sada mijenjati jer je uočeno da neke zemlje mogu imati troškovnih poteškoća u primjeni s obzirom na dosadašnju razvijenost (npr. u Rumunjskoj bi ta cijena mogla doseći i 30 eura po stanovniku godišnje), no postoji svjesnost o velikim potrebama za daljnjim razvojem širokopojasnog pristupa i njegovim sveukupnim potencijalom te će se stalno nadzirati razvoj. Jedna od značajnih mjera je i zahtjev da od 2015. godine sve javne institucije moraju imati osiguran web pristup i za osobe s poteškoćama.